

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 37.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
12. SEPTEMBRA (Setiembre) 1957

Ob misli na Krfsko deklaracijo

Leto 1917 je bilo za razvoj zgodovine človeštva in posameznih narodov izredno pomembno. Saj praznujemo letos 40 letnico, odkar je vstopila v prvo svetovno vojno Severna Amerika in s tem odločila zmago velike antante. Je 40. letnica Majniške deklaracije. Prav tako 40. letnica Krfske deklaracije in 40 letnica, odkar so beljševiki v Rusiji sprožili krvavo komunistično revolucijo, se povzpeli z nasiljem na oblast ter nad ruskim narodom zavladali z diktaturo, kakršne svet do tedaj še ni poznal. Je tudi 40. letnica smrti velikega slovenskega moža dr. Jan. Ev. Kreka.

Slovenci v Argentini smo 40. letnico Majniške deklaracije slovesno proslavili ter se oddolžili spominu velikih slovenskih mož, ki so sredi svetovne vojne odločno izpovedali v avstrijskem parlamentu voljo slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda, da žele v bodoče živeti v svobodi in v lastni državi. V emigraciji, na strani zahodnih zaveznikov, so pa to voljo Slovencev, Hrvatov in Srbov izpovedali predstavniki Jugoslovanskega odbora v Londonu in srbske vlade na Krfu v tkv. Krfski deklaraciji.

Pot do te slovesne deklaracije je bila naslednja: V prvi svetovni vojni so kljub junastvu srbske vojske avstrijske in nemške čete zasedle vso Srbijo. Stari srbski kralj Peter se je z vlado in vojsko podal preko zasneženih alpskih gor na otok Krf, ki je bil potem med prvo svet. vojno sedež srbske vlade. Slovenci, Hrvati in Srbi s področja Avstro-ogrške monarhije so imeli v emigraciji svoje zastopstvo v tkz. Jugoslovanskem odboru s sedežem v Londonu. Slovence so v njem zastopali dr. Bogumil Vošnjak, sed. podpredsednik Narodnega odbora za Slovenijo v USA, dr. Niko Županič in že pok. dr. Gustav Gregorin. Predsednik J. O. je bil dr. Ante Trumbić.

J. O. je pri svojem delu imel velike težave, čeprav materialno od zaveznikov sploh ni bil odvisen, zlasti po vstopu Italije v vojno na strani velike antante. Med njim in srbsko vlado so stiki postali tesnejši šele po padcu carskega režima v Rusiji, ko so Srbi izgubili veliko podporo ruskega carja in pravoslavne Rusije. Iz Amerike je tedaj že tudi prihajal glas predsednika Wilsona za zahtevo po samoodločitvi narodov. Tedaj je J. O. dobil od srbske vlade na Krfu povabilo na sestanek, na katerem naj bi se člani J. O. in srbske vlade porazgovorili o skupnih vprašanjih J. O. je vabilo srbske vlade sprejel. Delegacijo J. O. za krfske razgovore je vodil predsednik tega odbora dr. Ante Trumbić, v njej je Slovence zastopal dr. Bogumil Vošnjak, Hrvate Hinko Hinković, Srbe pa Dušan Vasiljevič.

Prvi sestanek članov J. O. s člani srbske radikalno-demokratske vlade pod predstvom starega Nikole Pašića je bil dne 12. junija 1917. Prvemu so sledili drugi in so razgovori trajali 5 tednov. Že na prvi seji se je pokazalo, da to ne bo navaden posvet in razgovor o političnih vprašanjih, ampak, da se bo konferenca zaključila s skupno izjavo predstavnikov J. O. in srbske vlade. Da je do tega prišlo, je zlasti zasluga modrega srbskega politika Stojana Protića, ki smo ga Slovenci pozneje v novi državi spoznali kot svojega velikega prijatelja ter smo zelo obžalovali njegovo prezgodnjo smrt. Stojan Protić je namreč stal na stalšcu, da morajo biti krfski razgovori posvečeni vprašanjem notranje ureditve bodoče skupne države. V skupno izjavo morajo priti glavna ustavna načela bodoče države, v kateri mora demokracija temeljiti v parlamentarnem sistemu.

Med konferenco je prišlo in Solunu do znanega vojaškega procesa, ki je imel za posledico razpad srbske vladne koalicije. Po izstopu demokratov je novo samoradikalno vlado sestavil starina Pašić. Vladna kriza na potek razgovorov na Krfu ni vplivala. Podpis deklaracije je bil 20. julija 1917. Za J. O. jo je podpisal dr. Trumbić.

Pomen in važnost Krfske deklaracije je v tem, da je to slovesen proglas Jug. odbora kot predstavnikov Slovencev, Hrvatov in Srbov s področja Avstro-ogrške monarhije in srbske vlade, da se ho-

Ameriški odgovor Siriji – pošiljke orožja Jordaniji

Vestni opazovalci sovjetskega prodiranja na Srednji Vzhod so letos poleti pravilno napovedovali, da se bo letošnji jesen Srednji vzhod znova razvnel s tem, da se bo ZSSR trdo zasidrala najmanj v eni izmed arabskih držav. To se je zgodilo s Sirijo, ki se je v spretni igri iz Moskve, kateri je sekundiral Egipt, spreminila v sovjetsko vojaško in gospodarsko oporišče na tem petrolejsko važnem prostoru na Srednjem Vzhodu. Velike množine sovjetskega orožja so prispele po morju v to deželo, večje, kakor pa jih potrebuje za svojo obrambo. Tudi Sirija nima toliko izvežbanega osebja, da bi moglo uporabiti vse tanke, topove in letala, ki se jih je v nekaj tednih nagradilo po državi iz Sovjetske zveze.

Z vrnitvijo gospodarskega odposlance iz Moskve se je Sirija tudi gospodarsko navezala na ZSSR, ki ji bo v okviru gospodarskega sporazuma navozila poleg gospodarskih tudi vojaške strokovnjake, o katerih je znano, da so tudi izvežbani rdeči vohuni in teroristi.

Zapadne velesile so to graditev sovjetskega oporišča na Srednjem vzhodu budno zasledovale, toda niso mogle dejansko storiti ničesar proti temu. Eisenhowerjeva doktrina je ostala mrtva črka, ker jo je strah ameriškega kongresa pred vojno, odn. pred prehitro drugo Korejo ali Indokino omejil tako, da ne more stopiti v akcijo, če tega ne zahteva direktno napadena srednjevzhodna država. Sirijo so komunisti minirali od znotraj, ter so tako preprečili ameriško intervencijo od zunaj. Komunistom naklonena ali čisto komunistična vlada v Siriji pač nima za kaj pozvati USA, da jo reši pred sovjeti. Nasprotno, na vsa usta objavlja, da ni komunistična, pač pa nacionalistična, ki si ne pusti vplivati ne z desne ne z leve.

Razvoj v Siriji je povzročil strah med njenimi sosedi, ki se boje, da bi postali žrtev neizžvanega napada tega novega rdečega satelita. Vrstile so se konferenice med Turčijo, Libanonom, Jordanijo in Irakom. Anglija in USA sta bili po svojih zastopnikih navzoči na teh konferen-

ci. Slovenci, Hrvati in Srbi brez ozira na dotedanjo državno pripadnost združiti v okviru enotne, neodvisne, parlamentarne monarhije. Na podlagi ravnopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev in enakosti vseh veroizpovedi in na podlagi načela samoopredelitve naj bi nova država Zedinjena kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev obsegala vse pokrajine, kjer so imenovani narodi kompaktno naseljeni.

Krfsko deklaracijo je slovenska, hrvatska in srbska emigracija navdušeno sprejela. Tudi zavezniki, katerim je bila uradno dostavljena, so jo z odobravanjem vzeli na znanje. Slovenci, Hrvati in Srbi v Avstro-ogrski monarhiji so pa za njeno vsebino tudi zvedeli, ker so jo listi kljub vojnemu stanju in cenzuri objavili.

Tako je dva meseca za Majniško deklaracijo, ki je pripravila Slovence, Hrvate in Srbe v Avstro-ogrski monarhiji za osvobodilno borbo, tudi Krfska deklaracija postala eden važnih dogodkov, ki je pripravljaval ustanovitve nove države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Škoda, da po vojni pri urejanju novega državnega življenja, niso upoštevali zlasti srbski krogi nekaterih nasverov in predlogov, ki so bili podani že na Krfu leta 1917. Tako je bilo že tedaj poudarjeno, ko so se razgovarjali o ureditvi nove države, da bi bilo napačno, če bi novo skupno državo vladali in upravljali strogo centralistično in ne bi kazali razumevanja za različnost narodov in posebnosti njihovih kultur. Če bi upoštevali to gledanje, katero je pri krfskih razgovorih branil tudi dr. Vošnjak, bi bili prihranili zlasti Hrvatom in Slovincem marsikatero razočaranje in država ne bi doživljala takih težav, kakor jih je.

Majniška in Krfska deklaracija sta važna dokumenta iz dobe, ki pomeni prelomnico v zgodovini slovenskega naroda, ko se je združil s hrvatskim in srbskim v namenu, da brani svoj obstoj in si gradi lepšo bodočnost v skupni državi.

cah, delno tudi Francija. Vmešal se je Egipt in zagrozil, da bo v slučaju napada zapadnih sil na Sirijo zopet zaprl suezski prekop. Eisenhowerjev odposlanec, ki je potoval po teh državah, da bi prinesel v Washington izvirna poročila o položaju, Henderson, se je vrnil v USA s porazno sliko za zapadne velesile. Posledica njegovega poročila je bil Eisenhowerjev sklep, z letali prepeljati hitro čim večjo količino težkega orožja Jordaniji, Iraku in Libanonu. Z ogromnimi denarnimi stroški skuša USA sedaj rešiti zapadne postojanke na tem prostoru. Nova drama se pričena na Srednjem vzhodu.

Z zračnim mostom v Sirijo skuša USA sedaj dokazati sovjetom, da se čuti življenjsko ogrožena na tem prostoru. Pošiljanje orožja z letali v Jordanijo in podvojena brzina ladijskih pošilk orožja v države, ki mejijo na Sirijo, se izvaja na podlagi načel, ki veljajo za pristotnost ameriških čet v Evropi.

V Evropi služijo te čete številnim namenom. Ker bi napad na njih pomenil napad na USA, stoje tem kot opozorilo Sovjetski zvezi in zagotovilo zapadnim državam, da bo USA nastopila takoj v začetku nove vojne. Predstavljajo tudi zagotovilo Franciji, da se nemško oboroževanje, na katerega je USA zaskrbljenostjo, toda pod silo razmer pristala, ne bo v bodoče obrnilo proti tej državi.

Pošiljke orožja na Srednji vzhod ne predstavljajo glede količine novih dajatev USA, pač pa dramatični napor služiti za opozorilo vsem prizadetim, da se USA namerava resno zoperstaviti nadaljnjemu sovjetskemu prodiranju. Ameriška akcija tudi predstavlja najtežji problem živčne vojne, kako pomagati državi, ki postaja žrtev sovjetskega vojaškega napada.

Adenauerju napovedujejo novo zmago

Prihodnjo nedeljo, 15. t. m. bodo v Zahodni Nemčiji splošne volitve. Takšne volilne kampanje, kakršna se je odigravala v zadnjih mesecih, Nemci v svoji zgodovini še niso doživeli. Gre namreč za brutalno vmešavanje sovjetskih komunistov v povsem notranje zadeve Zahodne Nemčije, ko so tudi še ta teden, sedem dni pred volitvami, poslali silovito noto Adenauerjevi vladi, v kateri grozijo, da ne bodo dopustili združitve obeh Nemčij drugače, kakor zahteva Kremelj. Tudi so dejali, da oboroževanje Zahodne Nemčije, ki ga je izpeljal Adenauer, predstavlja "reno nevarnost za evropski mir". Ta nota, kakor vsi prejšnji govori Hruščeva v Berlinu in Vzhodni Nemčiji, imajo namen, pridobiti čim več glasov Olenhauserjevim socialistom, preko katerih bi se potem komunisti z državnim udarom, če ne bi šlo drugače, polastili oblasti v Bonnu in potegnili tudi Zahodno Nemčijo v sovjetski objem.

Kljub temu pa statistika, ki jo je napravil nemški "Gallup", napoveduje, da bodo zmagali na teh voditvah znova krščanski demokrati, ki da bodo pod vodstvom Adenauerja dobili 45% glasov, proti 40% glasov za socialdemokrate, ki jih vodi Olenhauser. Tretje mesto da bodo zasedli liberalci s 6 ali 7% glasov. Stranka nemških beguncev verjetno da ne bo dobila odločilnih 5% glasov ter

Razorožitvena konferenca v Londonu se je končala brez uspeha. Odložili so jo za nedoločen čas. USA namerava sedaj vso zadevo prenesti v pretres Glavni skupščini OZN, ki se bo sestala 15. septembra.

Brit. zun. minister Lloyd je imel v Beogradu razgovor s Titom. Pred vrnitvijo v London je imel tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da je "ugotovil, da se Jugoslavija še vedno trudi, ostati samostojna pred sovjetskim gospodstvom in da ima tudi za bodoče ta namen." Tako trdi Lloyd. Po njegovem odhodu iz Beograda je prispel tja na obisk vodja poljskega komunizma Vladislav Gomulka s svojimi glavnimi sodelavci.

Med Francijo in Egiptom se v Švici

Ameriško orožje arabskim državam predstavlja direktno pomoč vladam, ki ga bodo morda potrebovale za samobrambo pred notranjim prevratom, kakršnega so komunisti poskusili v Jordaniji. Energija, s katero so se v Washingtonu lotili pošiljanja orožja je dokaz, da morejo vse prijateljsko razpoložene države svobodno zahtevati še več pomoči in več aktivnega sodelovanja, če bi jim grozil pritisk od zunaj.

Iz Sirije dirigan in poskušan prevrat v Libanonu, n. pr., more povzročiti poziv libanonske vlade za pošiljko ameriških čet v to državo. V tem slučaju bi se USA znašla pred resno odločitvijo, ker nihče ne more predvideti sovjetske reakcije.

Eden načinov za preprečenje takega položaja je, po mnenju ameriškega zunanjega ministrstva, grožnja sovjetom, da se bo položaj obrnil proti njim, če bi ga poskušali izzvati.

Hitre pošiljke ameriškega orožja Turčiji imajo drugačen značaj, kakor pošiljanje orožja Jordaniji, Libanonu in Iraku. Sirija ne bo napadla Turčije. Turčija jo more v nekaj dneh pregaziti, če se ne vmešajo sovjeti. Tudi v Turčiji ni nevarnosti za uspešno komunistično infiltracijo, zaradi tradicionalnega sovražstva med Turčijo in Rusijo zaradi Dardanel. Toda Turčija je članica NATO ter je prva na bojni črti, če bi se ZSSR zapletla v vojno na Srednjem vzhodu. Odločna obramba bi bila v tem slučaju življenjske važnosti, toda trenutno je glavna naloga Turčije, da stoji na straži kot grožnja takim sovjetskim ambicijam.

Eden važnih činiteljev v sedanji ameriški politiki napram Siriji je dejstvo, da USA ni podvzela svojih korakov sama, pač pa v tesnem posvetovanju z Anglijo, Jordanijo in Libanonom. V suezski krizi se USA ni ozirala na svojega najmočnejšega evropskega zaveznika.

bo tako izpadla iz parlamenta. Nemška stranka, ki je zavezniška Adenauerja, da bo dobila samo 2 ali 3% glasov, toda njeni vodje menijo, da bodo dobili več direktnih sedežev na južnem Saksonskem zaradi podpore, ki j'm jo bodo nudili krščanski demokrati. Po njihovih računih bo nemška stranka zastopana v parlamentu z 20 poslanci, kar predstavlja število, s katerim bo Adenauer mogel doseči absolutno večino.

V nedeljo, 15. septembra, bo moralo voliti 35 milijonov volilcev, od katerih je 19 milijonov žensk. Prvič bo volilo tudi 5 milijonov m'adeničev. Od leta 1953, ko so bile v Zah. Nemčiji zadje volitve, je nemško javno življenje doživelo malo varacij ter javno mnenje skoro brez čustev zasleduje ostro borbo med strankami.

Polovico od 495 poslancev bo izvoljenih po listah, polovico pa direktno. Toda praktično skoro vsi direktni poslanci so zabeleženi tudi na listah strank desetih federalnih držav, na katere je Zahodna Nemčija, kateri sedaj pripada tudi Posarje, razdeljena. Volilni zakon določa, da morejo dobiti sedeže v parlamentu samo stranke, ki dobe najmanj 5% glasov ali tri direktne mandate. Komunistična stranka je nezakonila v Zahodni Nemčiji od l. 1956 ter zato ne bo mogla postaviti svojih kandidatov.

vodijo finančni, kulturni in gospodarski razgovori, katerih glavna točka je vprašanje odškodnine Egipta za suezski prekop in povračilo vojne škode s strani Francije Egiptu.

Sovjetska vlada je s posebnim dekretom prekrstila 20 okrajev v ZSSR, ki so bili doslej poimenovani po Molotovu in Kaganoviču v okraje Oktobar, Železnica in Volga.

V Washingtonu je pristalo prvo sovjetsko potniško letalo na reakcijski pogon, ki je pripeljalo sovjetske delegate za Glavno skupščino iz Moskve. Na poletu iz ZSSR se je ustavilo samo v Londonu.

V mestecu Cienfuegos na Kubi je pretekli teden izbruhnila enodnevna revolucija, ki jo je proti preds. Batisti upri-

HOMENAJE A LA REVOLUCION LIBERTADORA

La comisión permanente de homenaje a la Revolución Libertadora, integrada por miembros de los Grupos Civiles Revolucionarios, realizará el próximo sábado un acto cívico que se denominará "Marcha del 16 de setiembre, hora 0 de la libertad."

Los organizadores, dieron a conocer el siguiente programa de actos para esa fecha:

Concentración, a las 16, frente al Obelisco de la Plaza de la República, desde donde se iniciará una marcha por la calle Corrientes hasta Callao doblando por esta última arteria hasta la Plaza del Congreso (frente al Monumento a los Dos Congresos). En el lugar, una banda compuesta por cincuenta profesores ejecutará el Himno Nacional y la Marcha de la Libertad. Seguidamente un representante femenino y otro masculino de los civiles revolucionarios darán lectura a sendas declaraciones alusivas al acto. Posteriormente, la banda ejecutará la marcha Aurora, tras lo cual, desde un helicóptero serán arrojados paracaídas con banderas argentinas. Finalmente, se entonará nuevamente la Marcha de la Libertad, con lo que se dará por terminado el acto.

La marcha será encabezada por una bandera argentina de seda, de 100 metros de largo por 3 de ancho, que será portada por damas que en diversas formas contribuyeron al éxito revolucionario de setiembre de 1955. Asimismo, la Comisión tiene proyectado para el día 16, la realización de una función teatral y una exhibición de fuegos de artificios, en los lugares que darán a conocer oportunamente.

PROSLAVA OSVOBODILNE REVOLUCIJE

Stalni odbor za proslavo Osvobodilne revolucije, ki ga sestavljajo člani civilnih revolucionarnih skupin, bo priredil prihodnjo soboto javno proslavo pod naslovom "Sprevod 16. septembra, ura 0 svobode". Množice ljudstva se bodo zbrale pred obeliskom na Trgu Republika. Od tu se bo nato razvil sprevod po ulicah Corrientes in Callao na Kongresni trg. Na čelu spreveda bodo žene, ki so na kakršenkoli način doprinele svoj delež k zmagi revolucionarnega podviga pred dyema letoma, nosile svilen o argentinski zastavo, dolgo 100 m in široko 3 m.

Ko bo vsa množica prišla v sprevodu na Kongresni trg, bo godba, sestavljena iz 50 profesorjev glasbe, zaigrala narodno himno za njo pa Koračnico svobode. Predstavnika žena in mož iz civilnih revolucionarnih skupin bosta zatem prebrala hvalospeve osvobodilni revoluciji, godba bo zaigrala koračnico Aurora. Jutranja zarja, iz helikopterja, ki bo krožil nad Kongresnim trgom, bodo pa odvrgli padala z argentinskimi zastavami. Slavnostno zborovanje bodo zaključili s ponovno izvedbo Koračnice svobode.

Stalni odbor za proslavo Osvobodilne revolucije ima v načrtu prirediti dne 16. septembra slavnostno gledališko predstavo, razen tega pa tudi zažiganje umetnih ognjev.

zorilo ok. 400 nezadovoljnih mornarjev in mornariških stražnikov. Batista je zaenkrat upornike porazil s tanki in letali.

Italijanski predsednik Gronchi je odletel v Perzijo na razgovore s tamkajšnjo vlado glede vprašanja črpanja petroleja, ki ga delno že izvaža italijanska petrolejska družba ENI.

Vatikan je vsem katoliškim duhovnikom na Madžarskem prepovedal pod kaznijo izobčenja sodelovanje v madžarskem parlamentu. Tisti, ki so člani parlamenta, morajo podati ostavke v enem mesecu, sicer bodo izobčeni.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo Prispevajte v fiskovni sklad

Zivljenje ob slovenski pesmi v svetu

V zadnjem času smo imeli na področju Vel. Buenos Airesa tri lepe in uspele koncertne nastope slovenskih pevskih zborov. Naši poročevalci nam o njih poročajo takole:

KONCERT V LANUSU

Za prvo nedeljo v septembru je lanuški cerkveni pevski zbor skupno s tamkajšnjim mladinskim zborom pripravil koncert pretežno narodnih pesmi, ki je v dvorano Slovenskega doma privabil lepo število poslušalcev. Dobro uro trajajoči, v tri dele razdeljeni program je obsegal nič manj kot 23 pesmi: 13 narodnih za mešani zbor, 5 mladinskih in enako število umetnih spet za mešani zbor (Škroup, Sattner, Vodopivec).

Mešani zbor, ki ga že dolgo vrsto let z veliko požrtvovalnostjo vodi neumorni g. Mirko Špacapan, je pripravil program odpel intonacijo pravilno in dokazal, da se zna disciplinirano podrediti svojemu dirigentu. Kratki presledki med posameznimi točkami programa so navzočo publiko trdno vezali na pevski oder in ji skoro niso dali možnosti, da bi po svoji volji merila čas odobravanja odpetih pesmi. Če je s tem dana prilika, dokazati dvorani, da je zbor intonacijo siguren — in to so pevci dokazali — pa je s tem združen tudi riziko, da preveč razgibana dvorana pokvari prehitro dano intonacijo (Slišala sem ptičko peti!). Svetujem g. Špacapanu, naj pri bodočih nastopih čaka z intonacijo in izvajanjem vse do popolne pomiritve dvorane. S tem bo dosegel še večjo sigurnost svojih pevcev in vzgajal tudi publiko, ki je — kar priznava si — včasih te vrste vzgoje potrebna.

Strokovno oceno pevskega podajanja programa je v tukajšnjih naših razmerah težko podati. Bolj kot vse drugo je treba pohvaliti idealizem, požrtvovalnost in disciplino pevcev, ki z veseljem in dobro voljo žrtvujejo čas za plemenito delo v zboru in s tem vrše važno narodnostno-vzgojno nalogo. Zato jim čestitamo in želimo še več dobre volje in uspehov. Zbor, ki šteje 25 mešanih glasov, bi kazalo še nekoliko okrepiti, zlasti v moških glasovih. Pogrešali smo med njimi nekatere znane obraze iz prejšnjih let, ki so uspešno sodelovali in bi gotovo bilo lepo, če bi zopet našli pot nazaj v zbor, da bi se slovenska pesem po slovenski vasi v Lanusu še krepkeje orila in dokazovala našo voljo do uveljavljanja v tujem svetu.

Priznanju, ki ga je lanuška soseska dala dirigentu z lepim slovenskim šopkom, se pridružujemo z željo, da bi pri vsakem novem nastopu zaupnega mu zbora mogli z veseljem ugotavljati napredek in izpopolnjevanje.

Prav enakega priznanja je bila upravičeno deležna voditeljica mladinskega zbora gđ. Zdenka Virantova. Njeni pevčki — kljub boleznim, ki razsaja med njimi, se jih je predstavilo 40 — so po-

gumno in lepo odpeli pripravljeni program in mnogi dobri glasovi med njimi nudijo najlepše poročstvo za lepo pevsko bodočnost v Slovenski vasi. Požrtvovalnost gđ. Virantove je res zavdanja vredna, prejeti šopek naj ji bo dokaz, da rojaki njeno delo spoštujejo in cenijo.

Za zaključek pa nekoliko graje. Vsa leta se med nami pojavlja ista slaba lastnost: netočnost. Če pri prireditvah v Capitalu za to lahko najdemo izgovor v daljavah, ki jih morajo obiskovalci prepotovati, tega izgovora v Lanusu res ni. Vsi "vaščani" imajo dvorano skoro pred nosom in nikakor ne bi smeli s svojim zamujanjem povzročati netočnega začetka prireditev. Naj to pripomemo vsi prizadeti blagohotno vzamejo na znanje v zavesti, da je točnost lepa čednost, ki po svoji tudi pripomore k ugodni naši skupnosti med tujim svetom.

DVA VEČERA RAMOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA

Za letošnjo sezono nam je pripravil ramoški cerkveni pevski zbor drugačen večer kakor doslej. Namesto celovečernega koncerta nas je razveselil z nastopom moškega zbora v prvem delu, v drugem pa z opereto Čevljar in vrag, kateri je dal besedni skelet R. Cerar, v glasbo pa ga je odel D. Cerar. Prvi večer je bil v soboto, 7. sept., drugi pa v nedeljo, 8. sept. Oba v cerkveni ramoški dvorani.

Nastop moškega zbora je obsegal narodne in umetne pesmi. Narodne: Dolenjska zdravica, Slovensko dekle in Za našo vasio; umetne: Devova Flosarska, Sattnerjeva Pogled v nedolžno oko, Jerbova Pisemce, Mirko Na trgu in za dodatek še Zabe. Zbor je pod vodstvom g. Čamernika dobro zvenel in spretno zvozil tudi preko zahtevnih mest, kaj več dinamike bi bilo le še spopolnilo kvaliteto izvedbe. Je bilo pa veselje v tujini slišati spet našo lepo slovensko pesem, ki poži naša srca in okrepi narodno zavest in mišljenje. Od tod gledano, je imel večer gotovo svojo visoko vrednost.

V drugem delu večera smo gledali opereto - dvodejanko Čevljar in vrag, ki jo je spremljal orkestralni zbor dveh violinistov, dveh violončelistov in harmonikar, na odru nastopil zbor in solisti, dirigiral pa g. Čamernik. Gotovo je taka podjetnost nekoliko tvegana pri ljudeh, ki niso odru blizu, saj združuje igranje in petje hkrati. Toliko bolj smo bili nastopajočih veseli, saj so se nad pričakovanje dobro odrezali. Tomazin, ki je podal vlogo čevljarja Urbana, je igral, kakor bi bil stalno na odru, pa je bil tokrat prvič: do potankosti se je vživel in res predstavil polnokrvnega Urbana. Igralsko je gotovo v njem dokaj talenta, popolnoma pa je pozabil, da order zahteva tudi primerne izgovorjave.

Njegova žena, Marjana, se je prilegala g. Čamernikovi, pred vsem v drugem dejanju. Ponavljam opazko, ki je padla med publiko: za to vlogo je rojena — to je odlična. Tudi njen krepki polni glas, ki je napolnil dvorano, je pripomogel k dobri interpretaciji "milijonarke". Maričko, čevljarjevo hčer, je igrala Tina Glavanova, naša stara znanka z odra, le da je bila ta vloga bolj "njena" kakor ona stare direktorice šole. Bila je ljubka zaljubljenka in nič manj žena, posebno pa nam je bil všeč njen plemenit nežen glas, ki je ob muzikalni spremljavi zelo lepo zvenel. Njen partner je bil g. Jereb, ki se je odlikoval po jasni in dobri izgovorjavi, z Glavanovo skupaj pa je odpel lepo partijo v drugem dejanju. Slugo je predstavljala g. Miklavc, zanosno, učinkovito. Pel je s prijetnim tenorjem, Protitež vsemu — vrag — je bil upodobljen po g. Stariču. Kratka vloga, vendar zahteva primerne učinkovitosti. In te ji je Starič dal, da je dosegel lep uspeh. Bil je igralsko skrbno nastudiran in tudi pevsko ni zaostajal.

Nočem trditi, da so bili nastopajoči igralsko ali pevsko popolni. Kdo pa je? Izboljšave so še vedno možne. Vendar je bila predstava za tiste, ki so si zaželeli prijetnega in lahkega večera, dobra in so odhajali zadovoljni. Če je pa kdo iskal pri teh skromnih ljudeh, ki so z dušo in veseljem srcom šli na delo za pripravo tega večera, visoke, včasih težko umljive umetnosti, potem je tokrat zgrešil dvorano.

Režija je bila v krepkih rokah g. Blejčeve, in da je te ljudi, nekatere nove na odru, tako "zdrisrjala", je to njena odlična zasluga. Ves glasbeno pevski del pa je težil na dirigentu, g. Čamerniku, ki je tudi imel dovolj truda in vložil mnogo časa v delo, preden je zadonel zvonček.

Nedeljska predstava je bila mnogo boljša od sobotne, dvorana pa obakrat polna.

—jkc.

NOV USPEH PEVSKEGA ZBORA "GALLUS"

Kot smo že javili v prejšnji številki, je pevski zbor "Gallus" v nedeljo 8. t. m. nastopil z enournim koncertnim programom v dvorani Instituto Superior de Economia Domestica v ulici Carlos Calvo 922. Koncert je tvoril zaključek prireditve, ki jih je zavod pripravil v proslavo zlatega jubileja svoje predstojnice.

Lepa dvorana je bila že pred napovedano uro polna odlične buenosaireske publike, tako da so mnogi morali ostati kar na hodniku, kjer so vztrajali do konca koncerta. Koncertni program je bil sestavljen iz dveh delov. V prvem delu, z naslovom "Cerkvena glasba" je zbor izval na vrstnem redu Pa lestrinov metet O vos omnes, Gallusov Ecce quomodo moritur iustus, Bachov

Mir nach, spricht Christus, Schubertovo Ave Maria, Foersterjevo Ave Maria, Schwabovo Zdrava Marija in Gallusov Haec dies. — Že sama predstavitev zbora na odru je izzvala v dvorani val navdušenja, ki se je po prvi odpeti pesmi podvojilo in nato po vsaki naslednji točki stopnjevalo. Zlasti sta bila deležna odobravanja oba solista: gđ. Nuša Kristanova (v Schwabovi Zdrava Marija) in g. Silvo Lipušček (Schubertova Ave Maria). Odlična interpretacija obeh solistov je ob pravilno vzporejeni zborovi spremljavi dosegla v izvedbi tako stopnjo dovršenosti, da je zbor lahko na njo ponosen.

V drugem delu, sestavljenem iz svetne glasbe, je zbor odpel Vrabčev Veter, Adamičovo Kresovalo tri devojke (solistki gospodični Rodetova in Kristanova), Lassovi Echo in Matonna mia cara, Filibertov Clavel del aire, Adamičovo Komarjevo ženitev in Tomčeve Vlah. Kot v prvem, tudi v drugem delu publika ni bila skromna v odobravanjih. Vsaka točka programa jo je znova pritegnila na zbor, da mu je sledila do konca in se nato sprostila v buren aplavz. V tem drugem delu je zlasti vžgal Clavel del aire, delo, ki ga vsi domačini poznajo ter so zato toliko bolj navdušeno sprejeli odlično izvedbo, ki jo jim je podal "Gallus". Neargentec težko pravilno in argentinski publiki ustrezno interpretira argentinske pesmi. Po tem, kako je dvorana reagirala pri tej točki, lahko rečemo, da je zbor tudi temu kos.

Pred koncertom je publiko v kate-ljanščini nagovoril g. Tine Kovačič. V kratkih stavkih je najprej opisal Slovenijo in Slovence, nato pa predstavil zbor s podatki o njegovem dosedanjem delu. G. Kovačič je nato vse točke koncertnega programa spretno uvažal s potrebnimi kratkimi komentarji.

Zbor "Gallus" je s tem nastopom spet naredil lep korak naprej v svojem delu. Obenem pa spet napravil tudi nov lep doprinos k uveljavljanju našega imena v svetu. Mnogi od navzočih poslušalcev so po koncertu prišli med pevce ter se v razgovoru z dirigentom zelo laskavo izjavljali o zborovem petju. Kot kronisti smo torej dolžni ta uspeh zabeležiti. Priznanjem in čestitkam, ki jih je bil zbor pri nastopu deležen, se pridružujemo in želimo še mnogo novih uspehov.

STATISTIKA

severnoameriškega pravosodnega ministva v Washingtonu navaja, da znaša jugoslovanska kvota 933 ljudi, ki lahko pridejo vsako leto v USA. V letu, ki se je končalo 30. junija 1956, je prišlo v USA 8723 Jugoslovancev. Na vizo jih pa čaka 140.909. Po vseh naravnih zakonih ti ljudje, ki čakajo na ameriško vizo, ne bodo nikdar mogli priti v to deželo, ker tako dolgo ne bodo živeli, da bi prišli na vrsto.

Dr. MIHA KREK

(3)

Dr. Korošec in kralj Aleksander

Kralj Aleksander je iz dneva v dan klical v avdienco svoje zaupne ljudi; politike, generale in druge. Z njimi je govoril o političnem položaju in poslušal njihove predloge za rešitev težke notranje, ne samo politične, ampak tudi državne krize. Tako je bila amputacija predmet razprav tudi v dvoru. Kralj Aleksander v začetku ni maral za o kakik amputaciji. Ko pa iz Zagreba ni bilo poročil, ki bi dajala slutiti, da bo kmalu prišlo do pomirjenja, se je začel tudi on nagibati k amputaciji.

Pri neki avdienci v tistih dneh je Korošec kot običajno najprej poročal o stanju v državi in zelo podrobno o vseh najnovejših dogodkih na Hrvaškem. Hitel je s svojim poročilom, ker je v predso-bi videl veliko, večinoma srbskih politikov, ki so čakali na avdienco. Zato se je začudil, da je po poročilu kralj začel razgovor. Govoril je razburjeno o vseh strašnih dogodkih, ki so prignali parlament in državo v krizo. Med drugim je ves jezen in obupan omenil tudi amputacijo kot možnost za izhod iz nemogočega notranje političnega položaja. Dr. Korošec je kralju takoj odgovoril. Dejal mu je približno naslednje:

"Veličanstvo, vprašam vas, ali smo mi razbijali Avstro-ogrsko monarhijo in ustanavljali novo narodno državo zato, da nas boste Vi po desetih letih metali iz skupne doma? Slovenci v skupno državo niso prišli praznih rok. Vanjo so prinesli svoje kulturno bogastvo, pa tudi svojo pridnost. Polnih deset let smo pošteno in zvesto delali za skupno državo. Ali boste Vi sedaj kot vladar Slovencev za njihovo pošteno delo, za njihovo vdanost državi in za njihovo ljubezen

nagradili z amputacijo? Veličanstvo, če boste pristali Vi na amputacijo, tedaj boste šli v zgodovino kot prvi vladar, ki je svoje državno področje prostovoljno zmanjševal, namesto, da bi ga razširjeval".

Kralj Aleksander, ki je poprej nervozno kadil, mahal z rokami in hodil po sobi sem in tja, se je med govorjenjem dr. Korošca vsedel in mirno poslušal. Postal je znova samozavesten in odločen. V n' em je padla misel na amputacijo. Dr. Korošca je potrepljal po rami in mu dejal:

"Dragi Antune, ti maš pravo."

"Tudi je res", je dejal g. Krošelj, "da je padel očiitek jezuitstva. Toda to je bilo mnogo poprej. Jaz sem slišal, da je kralj Aleksander v razburjenosti zabrusil dr. Korošču: 'Dosta mi je Tvoje jezuitske politike'. Točno vem, da je to bilo pri drugi priložnosti, ki s tem v zvezi prav nič ne pride v poštev. Ta avdiencia se je v soglasju med dr. Korošcem in kraljem." Tako g. Krošelj.

To je bil edini razgovor dr. Korošca s kraljem, ki tu prihaja v poštev. Nikjer in nikdar ni bilo slišati, da bi bil kralj imel kak drug načrt "obračuna s Hrva-ti". Vsebinska amputacijske misli je bila v tem, da naj bi bili vsi Slovenci in skoro vsi Hrvati odrezani od skupne države. Propozicija naj bi bila za Slovence in Hrvate ista, obojim namenjena ista usoda. Kako naj bi tedaj kralj iskal pomoči Slovencev pri takem "obračunu s Hrvati". Več kot očitno je, da je ves govor pokojnega dr. Žerjava kot je zapisan v Matijevevem članku, plod nore politične fantazije.

Ker pa, kakor rečeno, jaz sam nikoli nisem slišal o kaki avdienci Dr. Žerjava kot jo opisuje g. Matijević, sem njegov članek nesel predsedniku Dr. Vladku Mačeku in ga prosil naj ga prečita in mi opiše tiste dogodke po svojem spominu.

Dr. Maček mi je ljubeznivo dal tole dobesedno izjavo:

"Jako se dobro sjećam. Dr. Žerjav je o svom sukobu sa kraljem Aleksandrom pripovedao sledeće: Kralj Aleksandar tražio je najprije od pokojnoga Svetozara Pribičevića a onda i od Žerjava, da prekinu koaliciju sa HSS. U protivnom slučaju zagrozio se je kralj Aleksandar, da će povući vojsku iz triju hrvatskih i dviju slovenskih oblasti istočno od Osijeka. A onda, nadodao je kralj, 'branite se od Italijana i Mađžara kako sami znate'. Pokojni Dr. Žerjav je nato nastavio: Ja sam se zgrozio nad tim i rekao: 'Veličanstvo, ako se bavite takvim mislima, onda Vam savjetujem da abdicirate.' Nato se je Aleksandar razbijesnio, pokazao rukom na vrata i povikao: 'Napolje!'. 'Ja sam se', nastavio je Dr. Žerjav, 'polagano digao i pošao prema vratima. Ali tek što sam učinio nekoliko koraka, pojurio je kralj Aleksandar za menom rekavši: Molim Vas, smirite se, Vidim, da ste uzrujani. Poveo me je na fotelj i pozvonio podvorniku kojem je naložio, da mi donese šalicu čaja'. To je sve što je pokojni Žerjav pripovedao, a pokojnog Korošca uopće nije tom prigodom spominjao."

Mislím, da je več kot očitno, da je pokojni dr. Žerjav mogel govoriti samo to, kar je povedal dr. Vladko Maček v svoji izjavi. Upam, da bo vsak poštenjak pritrdil, da krivično ubijanje do-

brega imena mrtvih iz političnih razlogov ni nič manj ostuden zločin kot je bil uboj, ki ga je zagrešil Puniša Račić.

Sodim, da je s to izjavo stvar popolnoma razčiščena. Pisanje g. Matijevića je, v kolikor vpleta v poročilo pokojnega Dr. Gregorja Žerjava tudi Dr. Korošca, popolnoma neresnično. Tudi ni res, da bi bila kaka zveza med temi avdiencami in kasnejšim kraljevim režimom. Tedaj kralj ni odkrival nikakih drugih načrtov kot svoj izbruh o amputaciji. Njegov režim se je izcimil šele kasneje, ko je stranka pokojnega Davidovića izstopila iz Dr. Koroščeve vlade. Končno tudi ni res, da bi bila vlada generala Petra Živkovića, dokler je bil Dr. Korošec v njej, na Hrvatskem nastopala kaj ostreje kot drugod po državi. Povsod so bile ukinjene politične stranke in ukinjene politične svobode. Ko so policijske odredbe osebnega režima izgubile značaj začasne nujnosti, je pa Dr. Korošec izstopil, včtil slovensko opozicijo proti režimu in skupno s hrvatskimi politikmi delil usodo v internaciji.

Tedaj so bili internirani: Dr. Anton Korošec, predsednik, oz. načelnik SLS, Dr. Marko Matlačen, poslevodeči podnačelnik, Dr. Franc Kulovec, generalni tajnik in Dr. Anton Ogrižek, član vodstva. Internacija je odredila vlada Dr. Milana Srškića, ki je povedal senatorju Francu Smodeju: 'Morali smo to napraviti, ker je kralj ponovno in najodločnejše zahteval'. Pokojni Dr. Korošec je sam najbolje vedel kdo je povzročil preganjanje proti njemu osebno in proti njegovim prvim sodelavcem v stranki. V kasnejših razgovorih je vselej, kadar je hotel označiti dobo svoje internacije, rekel: 'Takrat, ko smo bili kraljevi gojenci'.

(Konec)

ARGENTINA

Predsednik Aramburu je direktorju brazilskega lista "Brazilian" dal izjavo, v kateri pravi, da nobena stvar v Argentini ne bo zavlekla predsedniških volitev prihodnje leto.

V ustavodajni skupščini v mestu Santa Fe so prisegli vsi poslanci, ki se udeležujejo razprav, razen predstavnika Unión Federal, t. j. politične skupine skrajnih desničarjev na kat. strani. dr. Ariotti-ja, ki kot entransigentni radikal stoji na stališču, da ustavodajna skupščina nima zakonite podlage. Ostali poslanci so pa prisegli na naslednja besedila priseg: "Pri Bogu, domovini in Svetih evangelijih", "Pri Bogu in domovini", nekateri pa samo "Pri domovini". — Za stalnega predsednika ustavodajne skupščine je bil izvoljen Ignacio Palacios Hidalgo, član ljudske radikalne stranke. Skupščina je sklenila, da poslanci lahko predložijo svoje predloge za spremembo ustave iz leta 1853 do 20. t. m. O teh spremembah bo razpravljala posebna komisija, ki bo nato plenumu predložila svoje poročilo. Sklenjeno je tudi bilo, da bo ustavodajna skupščina tedensko zasedala štiri dni. Razprave so bile živahne tudi prejšnji teden. Zlasti poslanec laboristične stranke Ciprijano Reyes je s svojimi napadi na radikale izval predstavnike te politične skupine, da so mu ostro odgovarjali in mu očitali njegovo pomoč, ki jo je nudil nosilcu prejšnjega režima, da je lahko prišel na oblast. V politični javnosti pa vzbujajo pozornost stvarni in resni govori poslancev argentinske krščanske demokratske stranke. — V provinciah, ki so bile ustanovljene v zadnjih letih, so se tudi sestale ustavodajne skupščine. V mestu Santa Rosa v provinci La Pampa pa, se je morala ustavodajna skupščina raziti, ker za njen delo ni bilo kvoruma. Poslanci intrantsgentnih radikalov so namreč tudi tu zapustili ustavodajno skupščino, kakor v Santa Fe, poslanci ostalih strank sami pa nimajo za skupščinsko delo kvalificirane večine. Zadržanje poslancev intrantsgentnih radikalov so ostro obsodili poslanci ljudske radikalne, krščanskodemokratske, socialistične in komunistične stranke.

Po sestanku, ki ga je imel predsednik republike gen. Aramburu z ministri gospodarskih in vojnih resorov ter drugimi vojaškimi poveljniki o gospodarskem in finančnem položaju države, je general Aramburu povabil na razgovor v vladno palačo predstavnike gospodarskih in industrijskih ustanov v republiki. Vsem tem je finančni minister prikazal resnost sedanjega gospodarskega položaja v republiki, ki pa se bo še poslabšal, če vsi ne bodo storili tega, kar je možno, da se na vseh področjih poveča proizvodnja. Predstavniki gospodarskega in industrijskega življenja so vladi za zboljšanje gospoda, položaja obljubili vso pomoč. Končno je povzel besedo gen. Aramburu. Dejal je, da vlada točno pozna gospod. stanje države. Prikazala je javnosti takega, kakršen dejansko je. Nevajal je dalje da je bila pred drugo svet. vojno argent. zun. trgovina z 2.800 mil. dolarji večja, kakor pa zun. trgovina vseh ostalih južnoam. držav skupaj, v letu 1955 se je znižala na 2.100 mil. in je prišla na tretje mesto v Južni Ameriki. Pred njo sta bili Brazilija in Venezuela. Povedal je tudi, da so v Južni Ameriki zmanjšale proizvodnjo samo tri države, to so Kuba, Bolivija in Argentina. In od teh treh držav jo je najbolj zmanjšala prav Argentina. Naglašal je končno, da vlada stoji trdno na stališču svobodnega gospodarstva, ki edino lahko zopet prinese blagostanje v državo. Upoštevanja pa je treba dejstvo, da je svoboda nedeljiva. Ne more biti politična svoboda, gospodarska svoboda, socialna svoboda, finančna svoboda. Svoboda je ena sama in nedeljiva. Vse poziva, naj sleherni doprinese svoj del za popravilo gospodarskega položaja: delodajalci, delavstvo in privatniki.

V Buenos Airesu se je končala gospodarska konferenca ameriških držav. Ob zaključku konference so predstavniki ameriških republik podpisali tkzv. Beunosaireško gospodarsko izjavo. V njej so vsebovani vsi sklepi odn. predlogi in nasveti za vlade ameriških držav za poglobitev gospodarskih odnosov med njimi, za plasiranje tujega kapitala v teh deželah in jačanje njihovih valut, glede prodaje kmetijskih in industrijskih proizvodov ameriških držav v svetu ter za povečanje vpliva Gospodarskega sveta ameriških držav, da bo lahko odgovarjal svojim nalogam.

Zaradi ponavljajočih se napadov na šoferje taksijev pri nočnih vožnjah, je policija izdala odredbo, po kateri imajo šoferji pravico vsakega nočnega potnika legitimirati.

Novice iz Slovenije

Mohorška bibliografila je knjiga, ki Kres, Mladiko, Knjižni glasnik in Slo je nedavno izšla v Celju. Napisal jo jevenskega gospodarja. V prvih letih je Janko Moder. V njej je objavljen se-družba nekatere knjige izdala samo v znam vseh knjig, ki jih je izdala Mohor-nekaj sto izvodih, leta 1919 pa druge v jeva družba od ustanovitve do danes skoraj sto tisoč izvodih. Tako je družba 548 strani obsegajoča knjige je razde-izdala nad en milijon knjig za Sloven-ljena v 4 dele. I. del vsebuje Pregled ti-ce. Pri knjižnih izdajah je sodelovalo o-skov po letih, kot so posamezne knjigekoli 7.500 avtorjev. Prvi bibliografski izhajale; 2. del prinaša Pregled tiskov pregled Mohorjeve družbe je sestavil in prispevkov po strokah brez periodič-njen blagajnik Andrej Einšpieler in si-nih publikacij; v III. delu je objavljen cer v Mohorjevem koledarju za leto Pregled prispevkov po strokah v perio-1878. Drugi registrator mohorskih knjig dičnih publikacijah, 4. del pa obsega se-je bil dr. Jakob Sket v 46 zvezku Sloven-zname. V sto letih je Mohorjeva družba skih večernic za leto 1892, tretji pregled izdala 1198 knjig, t. j. približno 12 knjig izdanih mohorskih knjig je pripravljaj vsako leto. Založba je poleg knjig izda-dr. Joža Puntar za 80 letnico družbe. jala tudi štiri periodične liste in sicer Pripravi je tudi zgodovinski opis raz-

GORIŠKA IN PRIMORSKA

G. Andrej Klobučar, župnik in dekan v Bovcu od leta 1921 do 1935, je pri Sv. Križu na Vipavskem imel zlato mašo.

V Solkanu so praznovali sto letnico obstoja tamošnje šole. Kot enorazredni-ca se je začela leta 1857, pozneje pa se je z leti razvila v popolno petrazredno osnovno šolo. Osnovno šolo v Solkanu so med drugim obiskovali sed. krški škof dr. Srebrnič, umrli filozof dr. Klement Jug, kiparja Boris in Zdenko Karlin in drugi.

Slovenska prosveta je tudi letos pri-pridejala velik prosvetni tabor na Re-pentabru. Na sporedu je bila ljudska igra Deseti brat. Prireditelj je bila napo-vedana za 21. julij, zaradi slabega vre-mena pa nato preložena na nedeljo dne 4. avgusta t. l.

Na tržaški univerzi je promoviral za doktorja kemije Darij Cerkenin iz zna-ne slov. družine pri Sv. Ivanu.

Za stolnega prošta v Poreču je bil u-stoličen g. Tomo Banko, nekdanji župnik v Bazovici.

Zastopniki slovenskih akademskih or-ganizacij v Gorici so poslali vladi v Rim protestno brzojavko proti krivičnemu za-konskemu osnutku za slovenske šole, ki ga je italijanska vlada nespremenjenega predložila v razpravo senatu.

V Farni cerkvi na Placuti v Gorici sta se poročila ing. Marija Močnik, hčerka prof. in biv. didaktičnega ravnatelja slov. ljudskih šol v Gorici Huberta Moč-nika in ing. Janez Zupan. Nevesta, ka-kor ženin sta diplomirala na ljubljanski univerzi. ženin Zupan živi sedaj v New Yorku v USA.

V Ovčji vasi v Kanalski dolini, ki jo znani planinski pisatelj dr. Kugy imenu-je najlepšo planinsko vas v vzhodnih Alpah, je praznoval 80 letnico tamošnji župnik Ivan Grijon, beneški Slovenec, ki že 20 let vodi to faro.

V Trstu je umrl prošt tam. stolnega kapitlja, generalni vikar tržaške škofije in ravnatelj škofijske pisarne dr. Karel Meechia. Mož je bil po rodu Italijan, a bil je do vseh narodnosti pravičen. Ob-vladal je v govoru in pisani 5 jezikov: latinščino, italijanščino, slovenščino, hr-vaščino in nemščino.

Iz Trsta še kar naprej odhajajo ljud-je v Avstralijo. Nedavno jih je odšlo 180.

PRIMOŽ BRDNIK

JAPONSKA - DEŽELA PARADOKSOV

Pisma pišejo navpično, od zgoraj na-vzdol in jih čitajo od desne na levo. Po-zdrave in zaključne besede pa vendarle zapišejo "po naše" na koncu pisma. Na-slov na kuverti napišejo takole: "Japon-ska, Kobe, Ikuta-ku (t. j. mestni okraj), Akashi-cho (kadar ima ulica slučajno ime — to velja samo za glavne ulice), št. 32, Brdnik Primož Gospod" — pa ne reci, da je tu vse narobe! Zasebna pisma seveda vedno slikajo s čopiči, trgov-ska pišejo kar s peresi.

Japonec bo rekel, da gre na "vzhodni sever", dasi misli s tem povedati, da gre na severovzhod. Kadar govori o "treh ali štirih" predmetih, se bo tako-le izrazil: "Štiri ali tri".

Ribiči ne potegnejo čolnov s kljunom na breg, pač pa s krmo. Veslajo večinoma tako kot gondolirji v Benetkah. Mizarji žagajo in oblajo "k sebi", ne kakor naši "od sebe". Žage imajo vedoravne roča-je, kakor naša kladiva. Kadar zidajo hišo, postavijo streho najprej na tleh. Nato s številkami zaznamujejo posa-mezne tramove, streho razderejo in ko hiša že stoji, pokličejo gasilce, da stre-ho postavijo na vrh hiše.

Konja z vprego vedno vodijo za povo-dec, pa najsi bo voz poln ali prazen — predstavljaj si izgubo časa pred leti, ko še niso imeli avtomobilov!

Med Italijo in Jugoslavijo je bil ob-novljen sporazum o dobavi vode Gorici. Po mirovni pogodbi je namreč Mrzlek, od koder dobiva vodo Gorica, prišel pod Jugoslavijo. Po stari pogodbi je goriška občina plačevala Jugoslaviji za vsak ku-bični meter vode 7.50 lir. Po novi po-godbi bo Jugoslavija dobavljala goriški občini letno 4 milijone kub. metrov vo-de po 13 lir za kub. meter, 6 lir bo pla-čala goriška občina, 7 pa rimska vlada. Pogodba o dobavi vode je podaljšana za pet let.

Msgr. Srečko Gregorec je v cerkvi Sv. Duha na Goriškem gradu poročil g. Stanka Jeršeta in Reziko Fegic. Ženin je prišel na poroko iz Clevelanda, neve-sta pa iz Londona.

Slov. kat. prosvetno društvo v Gorici je julija meseca organiziralo vrtnitev obiska goriških Slovencev koroškim Slo-vencem. Koroškim Slovincem so hoteli zlasti prikazati goriškega slavčka pes-nika Simona Gregorčiča. Spored akade-mije je obsegal tri dele. V prvem delu je mešani zbor izvajal Gregorčičeve pesmi na melodije raznih slovenskih skladate-ljev. Govor o pesniku Simonu Gregorči-ču je imela pesnika Ljubka Šorlijeva, so-lista Mira Brajnjkova in Vence Gorjan sta občuteno podala dva solospesa Ne-dvedov "Pogled v nedolžno oko" ter Premrlvo "Znamenje". Tretji del je ob-segal Sattnerjevo kantato Jeftejeva pri-sega za mešani, moški in ženski zbor ter soliste s spremljavo klavirja. Glasbeni spored je pripravil prof. M. Filej. Go-riški Slovenci so najprej nastopili na ce-lovškem radiju, zatem pa v šent Janžu v Rožu, v šmihelu v Podjuni in končno v Št. Jakobu v Rožu.

SVOBODNA SLOVENIJA bo ob deseti obletnici odkar je začela izhajati v Argentini priredila za svoje naročnike

veliko nagradno žrebanje

katerega bodo deležni vsi naročniki v Argentini, ki bodo imeli pravočasno poravnano zaostalo in tekočo naročnino, kakor tudi vsi tisti, ki bodo vplačali vsaj sto pesov za tiskovni sklad Svobodne Slovenije.

Dobitki bodo bogati in praktični. Samo glavni dobiček bo vreden več tisoč pesov. Žrebanje bo javno v Slovenski hiši na Ramon Falcon v soboto 4. januarja 1958. Podrobnosti bomo objavljali v naslednjih številkah Svobodne Slovenije.

Naročniki, ki ne bodo imeli poravnane vse naročnine, ne bodo imeli pravice na udeležbi pri nagradnem žrebanju.

(14)

Najboljše sobe v hiši so na zadnji strani, prav tako vrt.

Knjigovodje vpišejo najprej števil-ke, potem šele kaj te številke pomenijo.. Japonci se nikoli ne milijo v kopalni kadi. To opravijo preden stopijo v kad in vso milnico splaknejo s sebe preden se gredo "kopat". Brišejo in "sušijo" se z očetimi brisačami, ki so jih prej splak-nili v vroči vodi. Kopalne kadi so lese-ne in samo tako dolge, da lahko sediš v njih, s koleno pod brado. To pa zato, da hranijo kurivo. Japonci se kopajo v zelo topli vodi vsak dan. Najprej gre v kad hišni gospodar, za njim žena, nato otroci po starosti in končno služničad — vendar stalno dotakajo svežo vodo.

Sedaj že vem, da Te radovednost srbi: ne veš, če sem si vse te storije izmislil, ali pa sem jih kaj pobral. Za verodostoj-nost garantira avtor knjige "Mi Japonci", Atsuharu Sakai, ki je star profesor angleščine in ki sem ga spoznal v Mi-yanoshiti. Povedal mi je mnogo zanimi-vih stvari, ki jih ni v knjigi in prav vsa-ka drž!

Tako n. pr. njegova trditev, da je "Japonska raj za moške". Le-ti se ima-jo za nekaj superiornega in ženske so manjvredna bitja. (V resnici pa so vsaj po pisarnah žene veliko boljše od mo-ških). Moški gredo prvi skozi vrata, ho-

voja Mohorjeve družbe. Bibliografija pa ni izšla, četrto bibliografijo pa je sedaj sestavil Janko Moder.

Ljubljanska opera ima letos v načrtu gostovanje v Zahodni Nemčiji. Če se bodo pogajanja ugodno zaključila bo na-stopila v mestih Passau in Muenchen.

Ljubljanska radijska postaja je usta-mladinski zbor, ki naj bi bil naslednik znanega predvojnega mladinskega zbo-ra Trboveljskih slavčkov.

Pesnika Kerklec in Ježič sta pri za-grebški založbi "Kultura" izdala anto-logijo svetovne lirike. V knjigi so objav-ljene pesmi 659 pesnikov od Homerja do najnovejših dni. Pri prevajanju je so-delovalo nad 100 jug. književnikov.

Podjetji Lasta iz Beograda in Putnik iz Ljubljane sta odprli novo avtobusno zvezo — Ljubljana — Zagreb — Beo-grad — Ljubljana.

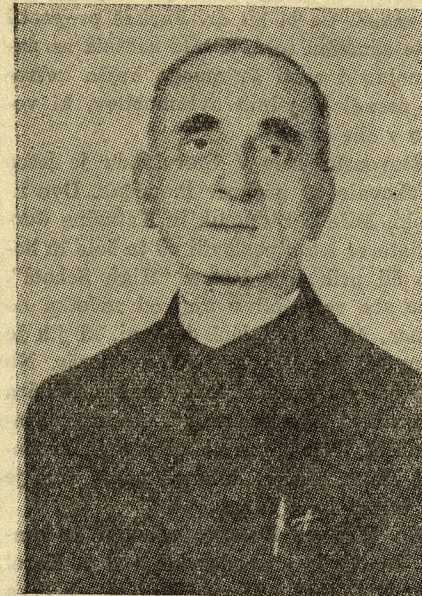
Mariborski poštarji so ustanovili svoje planinsko društvo. Imenuje se Planinsko društvo P. T. T. — Maribor. ter se je pridružilo ostalim petinosemdesetim pla-ninskim društvom v Sloveniji. Upravni odbor poštarstva doma pod Plešivcem je marib. poštarstvu planinskemu druš-tvu dal na razpolago planinski dom, ki so ga v letih od leta 1953 do 1955 zgra-dili slovenjegraški poštarji s prostvolj-nim delom.

Jugoslovansko kulturno delegacijo, ki se je dalj časa mudila na obisku v ko-munistični Kitajski zaradi sklenitve kulturne pogodbe med obema komuni-stičnima državama, je vodil predsednik Zveze jug. književnikov in Slov. akade-mije znanosti in umetnosti Josip Vid-mar.

Umrli so. Jela Trnkoczy, akad. sli-karica, Ivan Jenko, upok. pivovar-ne Union. Adolf Depoli, vratar kirurške klinike, Jožefa Podgajšek, vd. Verbič, roj. Ogrinc, Anton Korone, natakak v p. Ivan Cafuta, Franja Kačič, zasebnica, Karlo Zupanič, v. svetnik drž. žel. v. p., Anton Bajc, Lina Dekleva, Matija Lus-ner, roj. Rogač, vdova žel. vlakovodje, Aleksander Valjavec, upok., Emilija Uršič, roj. Braz, vdova po strokovnem učitelju, Ivan Kocijan, Franc Matinec, pos. in biv. tes. mojster, Ivan Lapajne, fin. preglednik v p. Emilija Billa, ba-bica v p. Pavla Piskernik, Franc Jel-nikar, član ljb. operé, Ivan Lenarčič, pošt. kontr. v p. in ing. Franc Uršič, o-bratovodja jame v idrijskem rudniku, Jurko Dekleva v Vremah, Terezija Poplatnik, roj. Moravec v Veliki Ne-delji, Franc Novak v Studencu pri Sev-nici, Primož Rožmanec, miz. mojster na Viču, Danica Gabršček, uslužb. podjetja

Msgr. V. Zupunčič - zlatomašnik

V Lievinu — Pas de Calais — v se-vernici Franciji so imeli v nedeljo dne 8. septembra tamošnji slovenski rojaki veliko slovesnost. Njihov dolgoletni duš-ni pastir g. Msgr. Valentin Zupunčič je tega dne slavil svoj zlatomašniški jubi-lej

Jubilant se je rodil 14. februarja 1883 v Mostah pri Ljubljani. Po ljudski šoli je vstopil v ljubljansko gimnazijo. Maturiral je leta 1903. Ker je v sebi čutil duhovski poklic, je vstopil v bogo-slovje. Dokončal ga je leta 1907 ter je novo mašo pel pri Sv. Petru v Ljublja-ni dne 21. julija istega leta.

Prva kaplanska služba ga je vodila v Mokronog na Dolenjskem, odkoder je bil nato predstavljen v Dovje pod Tri-glav. Kmalu je bil imenovan za katehe-ta pri uršulinkah v Ljubljani. Leta 1920 je zapustil to mesto in se podal kot župnik v Polhov gradec. Tu je vo-

Elektrosignal v Polju, Franc Vidmar, okr. šolski nadzornik v Kopru Antonija Verovšek, roj. Povše v Štepanji vasi, Jela Popovič, roj. Badovinac v Škernjcu, Mirko Košar, gost, in pos. v Bresta-nici, Janez Papic, kol. mojster in pos. v Gribljah, Ignac Kuhar v Dupljah, Pe-pi Markovič Helmut v Celju, Frančiška Markič, roj. Ušlaker, pos. v Strahinju, Ciril Škrk, okr. cestar v Kopru, Jurij Fermentin, zidar v Škofji Loki, Marija Irt, roj. Mihelič v Polju, Joško Frangeš, abs. gozdarske fak. v Slov. gradu, Ma-rija Rebek, vd. Pirkovič, roj. Majer v Celju, Ivanka Polovič, roj. Hrastar v Kostanjevici in Marija Klun, kov. moj-ster v Kočevju.

Vsak teden ena

IZ STOLPA SEM MI ZVON DONI...

Iz stolpa sem mi zvon doni, ko vlega mrak se po vasi. Le doni, zvon, iz temnih lin, le zbujaj mi na dom spomin.

Le zvoni mi tako glasno in milo poj čez tujo plan, dasi srce mi trga jad, zvonjenje tvoje slušam rad.

Ob glasih teh se mi zazdi, da v daljni svoji sem vasi, kjer mi ni tuj noben obraz, pozna me vsak, vsakogar jaz.

Zato pa, zvon, le zvoni mi, na tuji zemlji doni mi, ti zvon večerni, zvon iz lin, le zbujaj mi na dom spomin.

dil dušno pastirstvo 7 let, nato se je pa odločil za dušno pastirstvo med slo-venskimi izseljenci v Franciji. Odšel je med nje leta 1927 in že polnih trideset let z njimi deli vesele in žalostne dni. Deli dušno tolažbo strtim srcem in raz-bičanim dušam, in dela telesna dela u-smiljenja. Z eno besedo: slovenskim iz-seljencem na tujem je vse. Med njimi je doživel tudi marsikatero razočara-nje, doživel pa tudi marsikatero lepo u-ro, ko je lahko sam ugotovil, da nje-govo delo med izseljenci ni bilo zastoj in je rodilo lepe uspehe.

Msgrju Valentinu Zupunčiču, nestorju med slovenskimi izseljenskimi duhovni-ki, k zlatomašniškemu jubileju iskreno čestita tudi Svobodna Slovenija ter pro-si Boga, naj bi mu podelil še veliko let življenja v zdravju in moči, da bi še lahko naprej vršil dušno pastirsko služ-bo med slovenskimi izseljenci v Franci-ji, ki so mu bili tako ljubi in dragi, da je zaradi njih zapustil lastno domovi-no in se podal med nje.

SLOVENCI V ARGENTINI MENDOZA

Mendoška slovenska mladina se z vso vnemo pripravlja na mladinski dan, ki bo 22. t. m. na Bajdovem prostoru. Dek-leta se pridno vadijo za rajalni nastop in za simbolične vaje, fantje pa za svoje točke.

Po telovadnem nastopu bo mendoška slovenska mladina uprizorila Finžgarje-vo igró "Veriga" in to na svojem last-nem igralskem odru. Stroški za postavi-tve lastnega odra so veliki. Fantje in dekleta so že precej nabrali, vendar še dosti manjka za plačilo vseh računov.

Na mladinskem dnevu bodo dekleta razstavila tudi svoja ročna dela.

jajo računi iz Tokija z veliko zamudo. Vse spraševanje s pismi, telegrami in celo telefonom ni nič pomagalo. Zato so poslali Američana nazaj v Tokio, da stvar preišče. V ogromni pisarni je več desetih najboljših strojev brezhibno de-lovalo. Na koncu "tekočega računskega traku" pa sta sedela dva Japonca s "so-robanom" in "kontrolirala" računske stroje. Ponosno sta trdila: "Mesec dni že kontrolirava, pa še nisva našla na-pake!"

Zadnje dni sem videl nekaj stvari ki so vredne, da Ti jih popisem. Peljali so me v japonsko gostilnico, kjer dobiš "sushi", t. j. surove ribe. Kakor večina japonskih restavracij, je bil tudi naš "boliche" majhna gostilna, ki zadovo-lji kvečjemu 15 gostov istočasno.

Sediš pri nizkem baru, za katerim pripravljata dva Japonca hrano kar spróti. Polagata jo z rokami ali s pa-ličicami na desko pred Teboj. Na baru imaš samo skodelico s sojinim oljem in kozarec. S palitčicami jemlješ kose hra-ne s plice in jih namakaš v sojinem olju ter ješ.

Tako je v večini gostilnic, le da pri drugih vrstah hrane — vsaka gostilna se specializira za posebno hrano — ro-bo kuhajo ali cvro pred Teboj. Pri "su-shi" štedilnik ali električna plošča sploh nista potrebna, kajti vso hrano použi-ješ surovo.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

ke repe, ali pa so celo brez njih. Vendar jim jih niso porezali: kosti imajo vse, dasi niso razvite.

Čeprav se bo japonski otrok rodil 31. decembra, bo s 1. januarjem dve leti "star". Zato moraš pri Japoncih vedno odšteti leto dni,kadar govorijo o svoji starosti.

Številka 7 je nesrečna številka na Ja-ponskem. Računajo na "soroban", t. j. abacus. Seštevati na pamet ne znajo ni-ti dva in dva. Vedno uporabljajo soro-ban, t. j. podobno računalno, kakor ga imajo z lesenimi kroglicami pri nas o-troci v 1. razredu ljudske šole. Pri tem so zelo spretni: delijo, množijo, sešteva-jo in odštevaajo z veliko naglico. V pisar-ni sem sicer opazil, da jih vedno pose-kam, kadar istočasno računamo. Ven-dar se mi zdi, da nimam najbolj spret-nih računarjev, kajti za prave mojstre sorobana pravijo, da posekajo vsak elek-trični računski stroj.

Ker smo že pri tem. Ti moram opisati dogodek, ki res dobro označuje japo-nsko mentaliteto. Neki Američan mi je pravil, da je njegov znanec prišel mon-trirat IBM računske stroje v neko tokij-sko pisarno. Kakor veš, so IBM stroji menda najboljše ameriška električna računalna in vsaka večja pisarna jih ima za kompliciraneše račune. Tri mesece je Japonce učil in uspeh je bil izreden: s stroji so računali najmanj desetkrat hitreje kot prej. Ko je Američan odšel, so kmalu v New Yorku opazili, da priha-

Kadar se Japonci obdarjajo, vedno govorijo o "malenkostih". In če Ti po-nujajo hrano, bodo rekli: "Vem, da je zanič, vendar Te prosim, poižkusi!" Japonske mačke imajo večinoma krat-

SLOVENCI PO SVETU

USA

Zlatomašni jubilej škofa dr. Rožmana v USA

Slovenci v Clevelandu v USA pripravljajo v mesecu oktobru veliko proslavo zlate maše škofa dr. Gregorija Rožmana. Proslava bo v nedeljo dne 27. oktobra, na praznik Kristusa Kralja. Dopoldne bo slovesna pontifikalna maša v cerkvi sv. Vida, popoldne ob treh pa slavnostna akademija z izbranim sporedom.

Vso proslavo organizira pod pokroviteljstvom slovenskih duhovnikov v Clevelandu poseben odbor za proslavo zlatomašniškega jubileja ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana.

Ob tej proslavi bodo škofu dr. Rožmanu izročili tudi duhovni šopek, ki ga bodo zbrali slovenski rojaki v Severni Ameriki, pa tudi drugod po svetu.

V slovenski župni cerkvi Marije Vnebovzete v Clevelandu je izbruhnil požar. Uničil je vhodni stranski oltar Sreca Jezusovega, zakristijo, zajel delno prostore pod cerkvijo in ponekod tudi ostreže. Škoda je velika. Ocenili so jo na 100.000 dolarjev. Poškodovana ali popolnoma uničena je tudi večina najlepše cerkvene obleke. Prav tako je poškodovana cerkvena posoda. V tej župniji, katero vodi župnik g. Matija Jager, grade novo cerkev, bi bo pa gotova šele prihodnje leto. Dotedaj bilo imeli mašo v šolski dvorani, po zgraditvi nove župne cerkve bo stara cerkev služila za šolsko dvorano.

Župnik dr. Farkaš, ki se je, kot smo poročali, nedavno hudo ponesrečil pri vožnji z avtomobilom, je izven nevarnosti. Ko so ga potegnili izpod razbitega avtomobila, zdravniki niso mislili, da mu bodo rešili življenje, kaj šele dešno nogo, ki je bila v gležnju zdrobljena. Ob koncu junija je bilo župnikovo stanje zelo kritično, pa se je pozneje zboljšalo. Glavni kirurg v bolnišnici, ki je župnika dr. Farkaša operiral, je izjavil, da je bil on proti amputaciji noge, štirje zdravniki so pa bili za to. Obveljala je njegova, češ, da je za odrezanje noge še vedno čas. Sedaj je zdravnik vesel, da je obveljala njegova in da je ponesrečenec na poti ozdravitve.

Med tem je tudi policija končala prei-

skavo. Ugotovila je, da dr. Farkaš ni kriv za nesrečo, pri kateri je izgubil življenje nek madžarski emigrant, ki ga je dr. Farkaš vozil iz Bridgeporta v New York. Ugotovila je, da je na prednjem kolesu počila guma in da je bil voznik toliko pribeben, da je avto obrnil in z njim zavozil vstran. Pri tem je prvo breme podrli, ob drugi debelejši se je pa avto razbil. Če bi bil dr. Farkaš prepustil avto samemu sebi, bi bila nastala na avtomobilski cesti še mnogo hujša nesreča zaradi številnih avtomobilov, ki vozijo v obe smeri.

Slovensko šolo v Clevelandu je letos obiskovalo 39 učencev in učenk. Dve učenci, Milena Stanonik in Katarina Černe, sta se letos poslovlili od te šole in bosta šli prihodnje leto v "High School". Ker sta vztrajali v njej od začetka do konca, sta dobili lepi diplomi, ki jih je napravil akad. slikar Franc Gorše. Na šoli so poučevali Miro Celestina, Marica Celestina, Zdenka Mejač, Andreja Stanonik in Mira Adamič. Petje je poučeval Janez Rigler, duhovni vodja šole je pa bil g. Jože Varga.

Na Western Reserve univerzi je končal študije iz gospodarskih ved g. Karel Bonutti. Gdč. Irena Meršol, hčerka zdravnika g. dr. Val. Meršola, je pa kot odličnjakinja in prva v zavodu končala šolo v uršulinskem kolegiju. Sedaj je dobila štipendijo in bo v jeseni nadaljevala študije v Chicagu.

AVSTRALIJA

Slovenci v Melbourne so organizirani v Slovenskem klubu, ki izdaja kot svoje glasilo razmnoženo "Vestnik Slovenskega kluba". Vestnik objavlja vsa poročila o delovanju kluba in o njegovih družabnih prireditvah. V vsaki številki ima pa eno stran na razpolago njihov dušni pastir pater Bazilij, ki pod naslovom "Križem krašem po Viktoriji" objavlja poročila o svojih obiskih po slovenskih naselbinah v državi Viktoriji ter o prihajanju novih slovenskih naseljencev v Avstralijo.

Odbor Slovenskega kluba se je lotil tudi težkega vprašanja postavitve lastnega doma. Za postavitev Slovenskega doma so izvolili poseben odbor, v katerem so Z. Verbic, S. Šajnovič, M. Hart-

man, M. Adamič, P. Cestnik, pater Bazilij, C. Mejač, J. Vah. Oblast so že naprosili za dodelitev državne zemlje, načrte za dom je pa napravil arhitekt Cvetko Mejač. Prošnje na oblasti je napravil p. Bazilij ter ji priložil tudi podatke o Slovencih, njihovi domovini ter o slovenskih naseljenicah v Avstraliji. Toplo jo je priporočil tudi župan mesta Prahran.

Tony Irgel je iz bolnišnice v Milduru poslal uredništvu Vestnika Slov. kluba v Melbourne pismo, v katerem med drugim pozdravlja izdajanje Vestnika in akcijo za postavitev slovenskega doma. Nato pa pravi: "Sem tu v naši Sunray-siji, to je deželi, kjer rodi vinska trta. Zanimivo je to, da je tu veliko število tudi naših blokarjev, po večini Prekmurcev, Mariborčanov. So zelo ponosni, kadar imajo dobro sezono, kakršna je bila letos. Pa tudi kajko, kadar jim nevihta uniči ves pridelek. Vsi so staronaseljenci, zelo ljubezni in postrežni."

Na televizijskem programu "Starway to the Stars" v Melbourneu je nastopil tudi slovenski tenorist Oton Mestnik. Zapel je arijo iz operete "Mala Flormy". Kritike v listih o njem so bile pohvalne. Oton Mestnik je sin slov. izseljske družine v Franciji. Kot član ljubljanske operne zbor je ob gostovanju ljubljanske opere v Trstu ostal v Trstu in se ni maral vrniti domov. Iz Trsta se je odselil v Avstralijo. Po prihod v to deželo je bil kmalu angažiran pri glasbeni komediji "Kizmet".

MLADIKA

je kulturna revija, podobna predvojni Mohorjevi Mladiki, ki izhaja sedaj v Trstu. Urejujeta jo Jože Peterlin in Dušan Jakomin, zunanjo opremo je pa izvršil Janez Prepeluh. Uredništvo prve številke ni dobilo, pač pa 2,3 in 4. Vsebine teh števil je naslednja: Štev. 2.: Prof. Mirko Filej. Pomlad: Dionira Fabjan: Toliko zvez; Ljubka Šorli: Pomlad na Goriškem; Mirko Javornik: Pionirji pod Kordiljero; Ferruccio Jakomin: Prijateljci za bodoča leta; P. Fonda: Ustanovitelj skavtizma; Književnost in umetnost; Marija Mislej; Zakaj; Just Vrabec: Beg z gru-

Pakete za Božič

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najboljše in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 769. Blizu Retira. TE 31-8788 Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK

Casilla de Correo 340 - Buenos Aires Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

de; Mirko Filej: Kulturno delovanje v Gorici; Vjolica Fonda: Njena pomlad; Slovenski kulturni klub; Dušan Jakomin: Prikaz velikega življenja; Miranda Zafred: Film; Jože Peterlin: Premagana preteklost; M. Maver: Improvizirani nohturno; Pod črto: Mirko Filej: Ni še čas; Drago Štoka: Beseda o kritiki; Franc Mjač: V širino; Vinko Beličič: France Balantič zopet med nami; Razgledi: Prof. R. Hanzelčič: Starši in otroci; Dr. Lojze Škerl: Veliki teden.

Štev. 3: Maks Šah: Materina beseda; Zora Piščanec: Njena pot; Mirko Javornik: V plesu okoli sveta; Afrika se prebujajo; Pavel Fonda: Jamborovec; J. V: Mlačnost in nezavednost; Književnost in umetnost; Drago Štoka: Skrinjica; Jože Peterlin: Gledališče; F. Jakomin: Strah pred večerom; Radio; f. m.: Ljudska prosveta; Mirko Filej: Kulturno delovanje v Gorici; Miranda Zafred: Črna moč filma; Fim; Drago Štoka: Poslanstvo naše radijske postaje; Pod črto: Franc Mjač: Zamolčana resnica; Vladi Daneu: Osem oseb išče razumevanja; n: Možje pa taki; Jakomin Dušan: Slovenski oktet; Razgledi; Iv. Theuerschuh: Kaj pa naši očetje; Lojze Škerl: Zakaj prav k Mariji? Štev. 4: Jože Peterlin: Naši tabori; Zora Saksida: Zbogom, gospod profesor; Mirko Javornik: Izpod Triglav na Himalajo; Ljubka Šorli: K Tebi pojdem; Zdravko Ocvirk: Romanca; Stanko Janežič: Mož z otroki; Bruna Pertot: Pesem; Ferruccio Jakomin: Ribičeva tožba; B. Zemlja: Uganka; Judita Romana: Grbavec; Književnost in umetnost; Gledališče; Ljudska prosveta; Dušan Jakomin: Radio — posrednik; Lojze Škerl: Duhovna misel; Naša darila otrokom; Iv. Theuerschuh: Kaj pa naši očetje; Razgledi; Miranda Zafred: Cannes. Na Platnicah vseh števil: Pisma Mladiki.

Kulturna revija izhaja vsako prvo nedeljo v mesecu; vsaka številka stane po pošti 80 lir. Celoletna naročnina 10 števil po pošti 800 lir. Naročnina za ves letnik v Ameriki 2 in pol dolarja.

CERKVENI OGLASNIK

Slovenska šolska mladina iz Vel'kega Buenos Airesa bo imela v nedeljo 22. septembra sv. mašo s skupnim šolskim obhajilom ob 17 v farni cerkvi v Ciudadeli, nato pa bo priredila Slomškovo proslavo v dvorani pod cerkvijo.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno novico, da je 20. avgusta 1957 v Ljubljani umrl po hudem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v starosti 61 let naš skrbni mož, predobri oče, tast

gospod IVAN BORŠTNIK

Pokopali so ga dne 23. avgusta 1957 pri Sv. Križu v Ljubljani.

"Blagor mrtvim, kateri umrjejo v Gospodu..." zakaj njih dela jim sledijo."

Žalujoci:

Žena Ana, hčerka Danica, por. Zupančič, sin Maks, zet Jože, snaha Elida, vnuka Jelka in Janko tel ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Ljubljana, 10. IX. 1957.

Iščemo izvežbano
overlokistko
CARHUE 2534 — CAPITAL

IAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascanle
Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

To nedeljo ob peti uri

Gallusov KONCERT

v dvorani kolegija SAN JOSE na ulici AZCUENAGA 160, Capital.

— VSTOPNICE bo mogoče dobiti pred vhodom v dvorano —

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(53)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

"Kaj ti je torej danes povedala Gospa," jo vpraša.

"Que soy l'immaculada Councepciou," odvrne Bernardka in videti je, da se muči s spominom.

"Pa veš, kaj to pomeni: 'Jaz sem brezmadežno spočetje'?"

"Ne, tega ne vem..."

"Ali morda veš, kaj pomeni 'brezmadežen'?"

"O da, vem. Brezmadežno je nekaj, kar je čisto..."

"Dobro! In spočetje?"

Bernardka brez odgovora skloni glavo.

"No, pustimo to," se izogne župnik. "Ali mi moreš povedati, kar veš o Materi božji? Gospod katehet vam je o tem gotovo veliko govoril."

"O da," jeclja Bernardka in poka s prsti kot slaba šolarka, ki prav malo zaupa svoji zabiti glavi. "O da, Mati božja je prinesla na svet Kristusa. V betlehemske hlevu ga je položila na slamo. Z leve je gledal voliček in z desne osliček, na katerem je prihajala v hlev. Voliček je dihal. Potlej so prišli pastirji in sveti Trije kralji. In potlej je Mati božja zelo veliko trpela v življenju. Sedem mesev ji je prebodo srce ker so ji sina, Odršenika, pribili na križ..."

"No, vse zelo prav, otrok moj," ki-ma dekan. "Ali vam gospod katehet ni nič več pripovedoval? Ali ni nikoli govoril o brezmadežnem spočetju?"

Zdaj povzame besedo obbe Pomian:

"Prepričan sem, gospod dekan, da o tej dogmi nikoli nisem govoril. Sicer pa tudi ne spada v snov ljudske šole."

"Toda morda je o tem govorila kaj učiteljica sestra Vaozous?"

"Izključeno," strese Pomian z glavo.

Dekan skoraj žalostno pogleda deklici v oči. Misli na besede direktorja Clarena, ki mu je danes dejal, da je v pogovoru Bernardkina največja moč ravnodušnost. Še bolj se je sklonil.

"Nekje si morala ta izraz vendar slišati. Dobro premisli, kdo ti je o brezmadežnem spočetju že govoril. Ali pa lažeš, da bi o tem kdaj kaj čula?"

Bernardka zapre oči, da bi na župnikov ukaz natančno premislila. Čez čas je dejala z opravičujočim glasom:

"Mogoče, da sem kdaj kaj slišala. Ne vem pa nič več."

Zdaj se je Peyramale dvignil in stopil za Bernardko.

"Potlej ti bom jaz povedal, draga, kako je tekla stvar o brezmadežnem spočetju. Pred štirimi leti, osmega decembra, je sveti Oče, papež Pij v Rimu, oznanil svetu nauk, da je bila prebela-na Devica Marija v prvem trenutku spočetja, to se pravi od prvega trenutka svojega bivanja v materinem telesu, nedotaknjena od izvirnega greha in sicer zavoljo milosti božje, ki jo je zaslužil Jezus Kristus... Ali razumeš Bernardka?"

Bernardka počasi strese z glavo:

"Kako naj to razumem, prečastiti?"

"Verjamem, otrok moj, kako bi mogla to razumeti? To ni stvar za svetni razum. Nad tem so si ubili glave učenjaki. Toda eno boš mogoče tudi ti razumela: Če bi prebela Devica Marija v resnici govorila, bi mogla o sebi reči le takole: Jaz sem sad brezmadežnega spočetja. Ne more pa reči: Jaz sem brezmadežno Spočetje. Rojstvo in spočetje, to sta dogodka. Oseba pa ni noben dogodek. Nihče ne more reči o sebi: Jaz sem rojstvo svoje matere. Mar ni res?"...

Bernardka molči in tuje strmi v Peyramalea. V njegovem hripavem glasu je nekaj trdega:

"Tvoja Gospa je napravila torej neodpustljivo napako. Ali priznaš?"

Bernardka je pod kapuletom, ki ga ni odložila, nagrbnjala čelo:

"Gospa," je rekla po dolgem premišljanju, "je tukaj tukaj. Zdi se mi, da se marsikdaj ni mogla prav lahko izraziti..."

Pri teh besedah abbé Pomian ni mogel skriti nasmeška. Dekan je neopazno namignil.

Počasi se je kaplan umaknil. Bernardka bi želela, da bi katehet, ki mu je zaupala, ne bil odšel. Zdaj ji je tako tuje, kar je sama s Peyramaleom. Ta je globoko vzdihnil.

"Zelo resna ura je to, moj dragi otrok. Pomisli. Čez nekaj tednov bi morala pristopiti k mizi Gospodovi. Odgovoren sem zate. Zelo me skrbi zavoljo tvoje duše. Kaj naj počnem s teboj? Gledaš z vero in govoriš z vero. Toda jaz ti ne morem in ne morem verjeti. In danes še manj kot kdaj prej. Tipniš me, Ber-

nardka. Prosim te kot tvoj duhovni pastir, kot spovednik: pusti laž! Priznaj: gospa Milletova, gospa Baup, gospa Césac ali Bog ve kdo, mi je prišepnil Immaculada Councepciou, in sicer samo zavoljo tega, da bi bila jaz velika pred ljudmi..."

"Tega ne morem priznati," reče žalostno Bernardka. "Ni res. Nobena teh gospa mi ni ničesar prišepnila."

Dekan zavrti oči v apatični dekliški pogled.

"Stari župnik Ader, ki ga poznaš iz Bartrésa, te je menda obiskal proti moji volji. Premisli še enkrat! Morda te je nevede pripeljal na to misel?"

Bernardka mislo odgovori:

"Z menoj gospod župnik Ader sploh ni govoril na samem. Saj so bili starši zraven, teta Bernarda, teta Luci'a in teta Sajou. Toda o taki stvari sploh ni bilo nobenega govora..."

Peyramale ni ničesar odgovoril, temveč je sedel k pisalni mizi in pričel listati po neki knjigi. Po dolgem molku šele je pričel s spremenjenim, mehkim in globokim glasom:

"Kako si zamišljaš svoje življenje, svojo bodočnost, drago dekle?"

"Kakor bodočnost drugih deklet", odgovori Bernardka hitro in neprisiljeno.

Peyramale ne dvigne oči, temveč govori v knjigo: "Odrasla deklica si, skoraj že prava žena, bi mogel reči. Vsa dekleta po prvem obhajilu imajo pravico do dovol enih zabav. Grejo na ples, spoznavajo mlade ljudi, privoščijo si marsikakšno šalo. Če Bog hoče, dobijo pametnega moža. Ti si mlinarjev otrok. Ti bi mogla dobiti mlinarja. Potlej pridejo otroci. Pomisli na svojo mater!

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 527777	

OBVESTILA

Članski sestanek SKAS — a v soboto dne 14. septembra bo ob 19. uri na Ramon Falcon 4158. Dnevni red: debata o problemih, obravnavanih na študijskem dnevu. Lepo vabi odbor.

Razvoj sodebnega gospodarstva in zasebna imovina je naslov predavanja, ki ga bo imel g. France Kristof v soboto 14. t. m. ob 16. uri v okvirju književskega tečaja Društva Slovencev v Slovenski hiši, Ramon Falcon 4158. Poleg tečajnikov vabljeni vsi, ki se za ta vprašanja zanimajo.

Nogomet: SFZ Lanus — Mladinski dom;

Odbojka: SFZ Moron — Naš dom; Proste va'e: SDO Lanus in Moron, skupno;

Razna tekmovanja: Otroci iz Lanusa.

Okrog sto mladih, vedrih, zdravih src bo nastopilo na športno-družabni prireditvi 13. oktobra v Lanusu. Pokazali bodo veliko delo ter prizadevanje mladinskih organizacij.

Rojaki, ali morete odrediti prošnji slovenske mladine? Prepričani smo, da se Vaše srce veseli take mladine in da hoče pomagati pri njenem delu. Dokazite to tudi na zunan ter prispevajte dobrote za srečolov. Vse bo dobrodošlo. Mladini pa hote s tem dali novo pobudo pri njenem delu.

Težko nam je obiskati vse rojake, posebno izven Lanusa, ker nimamo vseh naslovov. Zato ob tej priložnosti obveščamo, da dobite lahko pustite pri odbornikih SFZ ali odbornicah SDO iz Lanusa in Morona ter v Dušnopastirski pisarni na Ramon Falconu 4158 z naročilom, da je dar za mladinsko prireditev v Lanusu.

Prihodnji družabni večer Slovenskega planinskega društva bo v soboto, 12. oktobra po 21. uri v dvorani Gasilskega doma v Ramos Meia, Alvarado 173 (v bližini bara Ilirija). Čisti dobiček je namenjen opreml planinskega doma "Stan" v Bariločah. Prometna sredstva vozijo celo noč.